

energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 03.06.2020

Dokumentet är daterat: 03.06.2020

The document is dated: 03.06.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Tiina Karppinen

Pvm / Datum / Date: 03.06.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 03.06.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Fingrid Datahub Oy
c/o Fingrid Oyj
PL 530
00101 HELSINKI

Asia

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen tuoton määrittämistä koskevien menetelmien vahvistaminen valvontajaksoille 21.2.2022 –31.12.2023 ja 1.1.2024 –31.12.2027.

Asianosainen

Fingrid Datahub Oy

Selostus asiasta

Energiavirasto on 7.4.2020 päivättyllä kirjeellään varannut asianosaiselle mahdollisuuden toimittaa lausunto luonnokseen päätöksestä ja menetelmistä ennen päätöksen antamista. Fingrid Datahub Oy on toimittanut 27.4.2020 virastolle lausuntonsa.

Energiavirasto on ennen vahvistuspäätöksen luonnoksen lausuttamista ja päätöksen antamista varannut asianosaiselle ja sidosryhmille tilaisuuden lausua menetelmien 1. suuntaviivoista (6.5.2019).

Virasto on tarvittavilta osin ottanut huomioon saamansa lausunnot osana suuntaviivaluonnosten ja vahvistuspäätöksen menetelmien valmistelua.

Fingrid Datahub Oy:n lausunto päätösluonnokseen

Fingrid Datahub Oy lausuu näkevänsä hyvänä päätösluonnoksessa huomioidut asiat koskien 28.5.2019 antamaamme lausuntoa ja sen kohtaa 3 Palveluun sidotun pääoman arvostusperiaatteet (lopullisen jälleenhankintahinnan määrittäminen toiminnan käynnistyessä) sekä kohtaa 5 Taseen oikaisu (lisätty havainnollistavat taulukot asian osalta). Kuitenkin Fingrid Datahub Oy näkee edelleen, että päätösluonnoksessa on kolme keskeistä asiaa, jotka eivät ole yhtiön mukaan hallituksen esityksen ja sähkömarkkinalain mukaisia. Kyseiset asiat ovat toiminnan käynnistämistä aiheutuneen tappion käsittely, kohtuullisen tuottoasteen vastaavat laskentaparametrit kuin sähköverkkoliiketoiminnassa sekä esitetty käytettävyysskannustin. Fingrid Datahub Oy on lausunnossaan esittänyt edellä mainituista menetelmän osista yksityiskohtaiset perustelut ja muutosesitykset.

Perustelut

Sähkömarkkinalain (108/2019) 8 §:n 2 mom. 3 kohdan mukaan järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on järjestänyt sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvät toiminnot kokonaan omistamansa tytäryhtiön tehtäväksi. Hallituksen esityksen laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta (HE

144/2018 vp) mukaan ehdotettu tapa organisoida sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön toiminnot järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan kokonaan omistamaan tytäryhtiöön mahdollistaisi näiden toimintojen ja palvelujen hinnoittelun sääntelyn erillään järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan muista toiminnoista. Tämä lisäisi sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista kerättävien maksujen läpinäkyvyyttä.

Asianosainen on järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan, Fingrid Oyj:n 100 prosenttisesti omistama tytäryhtiö, jolle kantaverkonhaltija on antanut tehtäväksi sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvät toiminnot ja on siten vastuussa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista ja niiden hinnoittelusta.

Sähkömarkkinalain 49 b §:n mukaan 49 a §:ssä tarkoitetut tehtävät (sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut) rahoitetaan erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastaava kantaverkonhaltija on oikeutettu keräämään sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiltä. Maksuilla voidaan kattaa järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle tehtävien hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ja kohtuullinen voitto. Maksujen määräytymisperusteiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä. Maksut ja niiden määräytymisperusteet on julkaistava.

Hallituksen esityksen (HE 144/2018 vp) mukaan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköstä eli niin sanotun datahubin toiminnasta vastaisi järjestelmävastaava kantaverkonhaltija. Vähittäismyyjät ja jakeluverkonhaltijat veloitettaisiin hoitamaan mainitut markkinaprosessinsa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön kautta. Koska yksiköllä olisi lakiin perustuva monopoliasema näiden palvelujen tuottamisessa, palvelujen ehdot ja hinnoittelumenetelmät vahvistettaisiin ennen niiden käyttöönottoa. Yksikön toiminnan valvonta annettaisiin kansallisena sääntelyviranomaisena toimivalle Energiavirastolle. Sähkökaupan keskitettyyn tiedonvaihtoon on tarkoitus siirtyä vuoden 2021 keväällä sen jälkeen, kun tarvittavat tietojärjestelmät ovat käyttöönottovalmiita ja niiden toimivuus on varmistettu. Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönoton ajankohdasta säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Edelleen hallituksen esityksen (HE 144/2018 vp, s. 39-40) mukaan:

”Pykälässä säädetäisiin 49 ja 49 a §:ssä tarkoitettujen järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tiedonvaihtopalvelujen rahoittamisesta erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastaava kantaverkonhaltija olisi oikeutettu keräämään kantaverkko-palvelun, tasepalvelun ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiltä. Maksuilla voitaisiin kattaa järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle tehtävän hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ja kohtuullinen voitto.

Maksujen määräytymisperusteiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä. Maksut ja niiden määräytymisperusteet on julkaistava.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tiedonvaihtopalveluista maksettavia korvauksia määritettäessä tulee soveltaa mitä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista määrätään. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan mukaan yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluita, sovelletaan perustamissopimuksen määräyksiä ja kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yri-

tystä hoitamasta sille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Komissio on tehnyt 20 päivänä joulukuuta 2011 päätöksen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtioneutokeen (2012/21/EU). Komission päätös edellyttää palveluntuottajaa erittelemään korvauksen sisäisessä kirjanpidossaan. Maksettavien korvausten tulisi myös täyttää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen Altmark Trans -tuomiossa (asia C-280/00) määritellyt kriteerit, jotta tiedonvaihdon palveluista maksettaviin korvauksiin ei sovellettaisi Euroopan unionin valtioneutokeisääntöjä. Korvauksella tarkoitetaan kantaverkonhaltijalle tehtävän hoitamisesta aiheutuneita kohtuullisia kustannuksia ja kohtuullista voittoa mukaan lukien investoinneista aiheutuvat kustannukset ja toiminnan riskitasoon suhteutettu pääoman kohtuullinen tuotto.

Maksujen määräytymisperusteiden tulisi olla tasapuolisia ja syrjimättömiä. Perittävien maksujen määräytymisperusteiden tulisi kohdella toimijoita ja toimijaryhmiä tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Määräytymisperusteissa voisi olla eroja eri toimijaryhmien välillä, mutta erojen tulisi perustua objektiivisesti määriteltyihin kriteereihin.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin erityissäännös sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön palvelumaksuista. Säännöksen mukaan yksikön palvelumaksujen tulisi perustua sen käyttäjien hyödyntämiin palveluihin, mutta ei lain 49 a §:n nojalla kerättävien tietojen markkina-arvoon. Esimerkiksi käyttöpaikkojen lukumäärään perustuva hinnoittelu olisi mahdollista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maksujen avoimuudesta. Järjestelmävastavan kantaverkonhaltijan tulisi julkaista maksut ja niiden määräytymisperusteet.

Koska sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköllä olisi lakiin perustuva monopoliasema näiden palvelujen tuottamisessa, Energiavirastolle ehdotetaan säädettäväksi toimivalta vahvistaa palvelujen ehdot ja hinnoittelumenetelmät ennen niiden käyttöönottamista. Tämä toimivalta sisällytettäisiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:ään.”

Valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämiseksi. Hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan valvontalain 10 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan määrätä: verkkotoimintaan tai palveluun sidotulle pääomalle taikka palvelulle hyväksyttävän tuoton määrittämistä. Edelleen valvontalain 10 §:n 3 momentin mukaan vahvistuspäätös, jossa määrätään muista kuin 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuista menetelmistä ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Energiavirasto toteaa, että tämän vahvistuspäätöksen mukaiset menetelmät kattavat verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvostusperiaatteet, verkkotoimintaan sitoutuneelle pääomalle hyväksyttävän kohtuullisen tuottoasteen määrittämistä, verkkotoiminnan toteutuneen oikaistun tuloksen määrittämistä sekä näiden edellyttämän verkonhaltijan kirjanpidon mukaisen tuloslaskelman ja taseen oikaistun. Osana menetelmiä Energiavirasto vahvistaa myös kannustimet sekä niiden

soveltamisessa käytettävät tavoitteet ja menetelmät. Vahvistettavat menetelmät ja niiden yksityiskohtaiset perustelut on esitetty tämän päätöksen liitteessä 2.

Keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen osalta lain voimaantulosta on todettu sähkömarkkinalaissa seuraavaa: " Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2019. Ajankohdasta, jolloin 49 a §:ssä tarkoitettujen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut on otettava käyttöön, säädetään valtioneuvoston asetuksella. Vähittäismyyjä ja jakeluverkonhaltija saavat sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottoon saakka poiketa 87 §:n 2 momentissa säädetystä velvollisuudesta tehdä sähkömyyntisopimus ja sähköverkkosopimus samalle loppukäyttäjälle tai samoille loppukäyttäjille."

Valvontalain 10 §:n 1 mom. 7 kohtaa on muutettu seuraavasti: "7) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdot sekä menetelmät järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittämistehtävästä ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämiseksi." Valvontalaki (109/2019) on tullut voimaan 1 päivänä helmikuuta 2019.

Hallituksen esityksessä (HE 144/2018) on sivulla 59 todettu valvontalain 10 §:n 1 momentin 7 kohdan muuttamisesta, että

"Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi 7 kohta, jossa säädettäisiin järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehtojen sekä järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittämistehtävästä ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämistä koskevien menetelmien vahvistamisesta. Kohdassa viitattaisiin sähkömarkkinamarkkinalain 49 a §:n mukaisiin palveluihin ja 49 b §:ssä tarkoitettuihin maksuihin.

Mainitut ehdot ja menetelmät kuuluisivat pykälässä säädetyn Energiaviraston ennakollisen toimivallan piiriin. Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellisena perustana toimisivat sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 12 §:n mukaisesti sähkömarkkinalaki ja sen nojalla annetut säännökset. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa lain 10 §:n 1 momentin säännöstä tai sen soveltamiskäytäntöä muulla tavoin."

Valvontalain muutosten voimaan tulon osalta hallituksen esityksen (HE 144/2018) sivulla 60 todetaan, että " Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan sähkömarkkinalain muutoksen kanssa."

Valtioneuvoston asetuksen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönotosta (VNA 1073/2019) 1 §:n mukaisesti sähkömarkkinalain (588/2013) 49 a §:ssä tarkoitettujen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut otetaan käyttöön 21 päivänä helmikuuta 2022.

Toiminnan käynnistämisestä aiheutuneen tappion käsittely

Toiminnan käynnistämisestä aiheutunut tappio on Fingrid Datahub Oy:n taseeseen kertynyttä aiempien tilikausien tappiota. Tämä kustannus on operatiivista kustan-

nusta, jota yhtiö ei ole aktivoinut taseeseensa. Operatiiviselle kustannukselle luonteenomaista on, ettei sillä ole vastaista tulontuottamisodotusta¹ kuin aktivoidulla kustannuksella. Fingrid Datahub Oy on aktivoinut osan aiemmilta tilikausilta aiheutuneista kustannuksistaan. Virasto painottaa, että nyt kyseessä olevan toiminnan käynnistämistä aiheutuneen tappion osalta on kyse kustannuksista, joita yhtiö ei ole katsonut voivansa aktivoida. Tilinpäätöksen 2019 mukaan toiminnasta on tähän mennessä aiheutunut yhteensä 7,978 miljoonan euron tappio. Tässä summassa on mukana myös poistoja taseen erästä konttorikoneet ja kalusto sekä rahoituskuluja pääasiassa saman konsernin yhtiöille sekä vähäisessä määrin ulkopuolisille.

WACC-malli ilmaisee yrityksen käyttämän koko pääoman keskimääräisen kustannuksen, jossa painoina ovat oman ja vieraan pääoman suhteelliset arvot. Kohtuullinen tuotto lasketaan verkkotoimintaan sitoutuneen oikaistun pääoman ja WACC-mallilla määritetyn kohtuullisen tuottoasteen tulona.² Fingrid Datahub Oy:n emoyhtiö on myöntänyt yhtiölle pääomalainaa, jota tilinpäätöksen 2019 mukaan oli 9,394 miljoonaa euroa. Lisäksi Fingrid Datahub Oy:llä on pitkäaikaisia velkoja samaan konserniin kuuluville yrityksille 12 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia 2,184 miljoonaa euroa tilinpäätöksen 2019 mukaan. Näillä erillä emoyhtiö on rahoittanut Fingrid Datahub Oy:n toimintaa. Kuten tämän päätöksen menetelmäliitteessä on kuvattu, sekä pääomalainat että korolliset velat tasearvossaan ovat mukana oikaistussa taseessa.

Näillä perustein virasto katsoo perustelluksi käsittelytavaksi toiminnan käynnistämistä aiheutuneille tappioille sallia valvontamenetelmissä ensimmäisille 10 vuodelle käynnistyskustannuksille tasasuuret vuotuiset lisäpoistot. Tappioiden rahoittamiseksi otettu korollinen vieras pääoma on menetelmän mukaan mukana toiminnan tuottopohjassa.

¹ KILA Yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista: KPL 5:5.1 §:n mukaan pysyviin vastaaviin kuuluvan aineellisen omaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

KPL 5:5a.1 §:n mukaan aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen toimilupien, patenttien, lisenssien, tavaramerkkien sekä vastaavien oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan. Muun aineettoman omaisuuden hankintameno voidaan aktivoida erityistä varovaisuutta noudattaen, jos ei KPL 5:7-9 §:stä muuta johdu. Aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen aktivoinnin edellytys on niihin perustuva vastainen tulonodotus. Myös kehittämismenojen aktivoinnissa edellytetään erityistä varovaisuutta. (ks. tarkemmin KTM:n päätös 50/1998 kehittämismenojen aktivoinnista taseeseen).

Perustamis- ja tutkimusmenot kirjataan aina tilikauden kuluksi.

² Verkonhaltija saa siis kohtuullisen tuoton verkkotoimintaan sitoutuneelle oikaistulle omalle pääomalle verkkotoimintaan sitoutuneelle oikaistulle korolliselle vieraalle pääomalle. Verkkotoimintaan sitoutuneelle korottomalle vieraalle pääomalle ei saa kohtuullista tuottoa, koska sen tuottovaatimus on nolla.

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa asianosaisen noudatettavaksi järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämistä koskevat menetelmät (liite 2) 21.2.2022 –31.12.2023 ja 1.1.2024 –31.12.2027 valvontajaksolla.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (108/2019) 8 §, 49 a §, 49 b §,

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (109/2019) 10 §, 36 §,

Valtioneuvoston asetus sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käytöstä (1073/2019) 1 §.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva valitusosoitus on päätöksen liitteenä 1.

Lisätiedot

Lisätietoja antavat johtava asiantuntija Tiina Karppinen (puh. 029 5050 035, tiina.karppinen@energiavirasto.fi) ja ekonomisti Lari Teittinen (puh. 029 5050 138, lari.teittinen@energiavirasto.fi).

Liitteet **1.** Valitusosoitus
2. Valvontamenetelmät valvontajaksoilla 21.2.2022 –31.12.2023 ja 1.1.2024 –31.12.2027. Sähkön järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimät maksut.

Jakelu Asianosainen

Maksutta

VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on Markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Markkinaoikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta; sekä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai Markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksi: 029 56 43314
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Datahub eli sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon hinnoittelun kohtuullisuuden valvonnan menetelmät

Datahub lainsäädännön tavoitteet

Sähkömarkkinalain muutoksista koskien sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista on säädetty säädösmuutoksilla 108/2019, jotka ovat tulleet voimaan 1.2.2019. Sähkömarkkinalain 49a §:ssä säädetään sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista. Edelleen sähkömarkkinalain 49b §:n mukaan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiltä perittyjen maksujen avulla voidaan kattaa järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle tehtävien hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ja kohtuullinen voitto.

Keskitetyllä tiedonvaihdolla korvataan yli 20 vuotta sitten käyttöön otettu vähittäismyyjien ja jakeluverkonhaltijoiden välinen hajautettu tiedonvaihto sähkökaupan markkinaprosesseissa. Samalla pyritään myös parantamaan sähkökäyttäjien ja -tuottajien käyttämien palvelujen laatua sekä asiakastietojen tietosuojaa. Tavoitteena on lisäksi parantaa vähittäismyyjien ja jakeluverkonhaltijoiden palvelujen kustannustehokkuutta ja Suomen sähköjärjestelmän tehokkuutta sekä luoda edellytykset parantaa ja kehittää eteenpäin vähittäismarkkinoiden palveluja asiakkaille sekä heille suunnattuja energiatehokkuuspalveluja.

Keskitetyllä tiedonvaihdolla on tarkoitus parantaa vähittäismyyjien ja jakeluverkonhaltijoiden palveluja esimerkiksi nopeuttamalla myyjänvaihtoja ja sopimusten voimaansaattamista sekä vähentämällä markkinaprosesseissa syntyvien virheiden määrää. Palvelut myös monipuolistuvat keskitetyn tiedonvaihdon kautta. Energiansäästöpalveluiden tarjonta lisääntyy ja kysyntäjouston, hajautetun tuotannon ja sähköisen liikenteen palveluiden kehittäminen helpottuvat myöhemmissä kehitysvaiheissa. Keskitettyyn tiedonvaihtoon perustuvan palvelun on kaiken kaikkiaan tarkoitus pienentää asiakkaan sähkökustannuksia, vaikkakin muutos on todennäköisesti pieni. Kustannussäästöt sähköyhtiöille painottuvat jakeluverkonhaltijoihin.

Sähköntoimitusten selvitysvastuu siirtyy jakeluverkonhaltijoilta datahubille. Datahub tarkoittaa mahdollisuutta kehittää ja monipuolistaa palveluita asiakkaille esimerkiksi monipuolisempien sopimuksien ja energiatehokkuuspalvelujen kautta. Datahubin kautta myös mahdollistuu siirtyminen tunnin pituisesta selvitysjaksosta 15 minuutin selvitysjaksoon 2020- luvulla EU-verkkosäädännön mukaisesti.

Tässä dokumentissa kuvataan suuntaviivoja menetelmiksi sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiltä perittyjen maksujen kohtuullisuuden arvioimiseksi.

1 Valvontajaksot

Valvontajaksot synkronoidaan sähköön kanta- ja jakeluverkkotoiminnan valvontajaksojen kanssa. Näin ollen ensimmäinen valvontajakso alkaa valtioneuvoston asetuksen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönotosta (VNA 1073/2019) 1 §:n mukaisesti 21.2.2022 –31.12.2023 ja toinen valvontajakso 1.1.2024 –31.12.2027. Valvontamenetelmät olisivat voimassa kahden valvontajakson ajan.

2 Valvontamenetelmä

Datahubin hinnoittelun kohtuullisuutta valvotaan tuottokattoon perustuvalla menetelmällä. Valvontamenetelmän valinnassa on kiinnitetty huomiota valvonnan kustannustehokkuuteen ja valvonnan tavoitteisiin. Energiaviraston Gaia Consulting Oy:llä teettämän selvityksessä on vertailtu cost plus-menetelmää ja kohtuulliseen tuottoon perustuvaa menetelmää. Näistä Gaia Consulting Oy päätyi suosittamaan kohtuulliseen tuottoon perustuvaa menetelmää. Valvontamenetelmän tulisi sallia liiketoiminnalle kohtuullinen tuotto Gaian mukaan, jotta se mahdollistaa terveen liiketoiminnan harjoittamisen pitkällä aikavälillä ja toiminnan kehittämisen.

3 Palveluun sidotun pääoman arvostusperiaatteet

Datahubin osalta hinnoittelun kohtuullisuuden arvioinnin lähtökohtana on toiminnan kohtuullisen tuoton määrittäminen. Arvioitaessa verkkotoiminnan kohtuullista tuottoa tullaan palveluun sidotun pääoman arvo oikaisemaan vastaamaan palveluun sidotun pääoman todellista käyttöarvoa. Fingridin kirjanpidossa sitoutuneen pääoman pääasiassa määrittävät IT-laitteet poistetaan tyypillisesti 5 vuodessa ja ohjelmistot 3 vuodessa. Kyseiset poistoajat tarkoittaisivat valvontamenetelmien osalta datahubin toimintaan sitoutuneen pääoman pienenemisen nopealla tahdilla. Tämä ei tukisi vakaata liiketoimintaa tai vakaata hinnoittelua. Gaia suosittaakin, että datahubin valvontamenetelmissä poistot tulisi tehdä teknisen eliniän mukaan kirjanpidon suunnitelman mukaisten poistoaikojen sijaan.¹

¹ Näin toimitaan myös esimerkiksi Norjassa datahubin valvontamenetelmien osalta, jossa poisto-aika on 10 vuotta.

Näin ollen kohtuullisen tuoton laskennassa ei käytetä Datahubin taseen mukaista arvoa, vaan jälleenhankinta-arvon perusteella laskettua nykykäyttöarvoa.

Koska datahub-järjestelmä on hankittu kilpailutuksen kautta, voidaan Gaian mukaan nykyisten pääomakustannusten olettaa olevan tehokkaalla tasolla järjestelmän vaatimuksen huomioiden. Pääomakustannukset hyväksytään näin ollen sellaisenaan jälleenhankinta-arvon perustaksi.

Toiminnan käynnistämisen kokonaishankintameno on arvioitu olevan noin 30,5 M €, mutta käyttöönoton siirtyminen tulee oletettavasti aiheuttamaan kokonaishankintamenoa kasvattavia lisäkustannuksia. Lopullinen jälleenhankintahinta määritetään toiminnan käynnistyessä. Nykykäyttöarvo määritetään kyseisen jälleenhankintahinnan perustana olevan toiminnan käynnistämisen kokonaishankintamenon perusteella, jonka tekniseksi käyttöiäksi määritetään 10 vuotta.

4 Kohtuullinen tuottoaste ja kohtuullinen tuotto

Kohtuullisen tuoton määrittäminen WACC-mallilla on yleisesti käytetty tapa, jota sovelletaan esimerkiksi sähkön kanta- ja jakeluverkkotoiminnan hinnoittelun kohtuullisuuden valvonnassa. Datahubin kohtuullisen tuoton arvioinnissa Energiavirasto soveltaa painotetun keskikustannuksen mallia (Weighted Average Cost of Capital, WACC-malli), jonka laskennallisena arvona saadaan kohtuullinen tuottoaste. WACC-malli ilmaisee yrityksen käyttämän koko pääoman keskimääräisen kustannuksen, jossa painoina ovat oman ja vieraan pääoman suhteelliset arvot.

WACC-mallin parametrit datahubin toiminnan riskitason ja pääomarakenteen osalta tulisi määrittää erikseen. Gaia Consulting Oy:n selvityksen toimeksiantoon tämä ei kuitenkaan kuulunut. WACC-mallin parametrien osalta Energiavirasto selvittää datahub-toiminnan beta-kertoimen tasoa päivittäessään sähköverkkotoiminnan parametrejä 1.1.2024 alkavalle valvontajaksolle. Jos selvitys osoittaa merkittävän muutoksen datahub-toiminnan beta-kertoimen osalta, niin tämä voidaan huomioida viraston harkinnan mukaan jo 1.1.2024 alkavalle jaksolle.

Kuitenkin yksinkertaistettuna asiaa voitaisiin tarkastella vaihtoehtoistuottoa käyttäen, jolloin oletetaan, että vastaavat pääomat olisi sidottu sähkön kantaverkkotoimintaan, jolloin WACC-prosenttina voitaisiin käyttää samaa prosenttia kuin kantaverkkotoiminnalle.

Kohtuullisen tuottoasteen määrittämisessä oman pääoman kohtuullinen kustannus lasketaan soveltamalla CAP-mallia (Capital Asset Pricing Model), jossa riskittömään korkoon lisätään markkinariskipreemion ja beeta-kertoimen tulona

muodostuva riskilisä sekä likvidittömyyspreemio. Vieraan pääoman kohtuullinen kustannus puolestaan lasketaan lisäämällä riskittömään korkokantaan vieraan pääoman riskipreemio. Datahubtoiminnan kohtuullisen tuottoasteen laskennassa Energiavirasto käyttää lähtökohtaisesti samaa pääomarakennetta ja laskentaparametreja kuin sähkön kantaverkonhaltijan osalta.

Verkonhaltijan kohtuullinen tuotto lasketaan lopulta verkkotoimintaan sitoutuneen oikaistun pääoman ja WACC-mallilla määritetyn kohtuullisen tuottoasteen tulona. Verkonhaltijan kohtuullinen tuotto lasketaan verkkotoimintaan sitoutuneen oikaistun pääoman ja kohtuullisen tuottoasteen tulona. Verkonhaltija saa siis kohtuullisen tuoton verkkotoimintaan sitoutuneelle oikaistulle omalle pääomalle verkkotoimintaan sitoutuneelle oikaistulle korolliselle vieraalle pääomalle. Verkkotoimintaan sitoutuneelle korottomalle vieraalle pääomalle ei saa kohtuullista tuottoa, koska sen tuottovaatimus on nolla.

5 Taseen oikaisu

Kohtuullisen tuoton laskenta perustuu taseen oikaisuun, jossa toimintaan sitoutunut omaisuus oikaistaan vastaamaan nykykäyttöarvoa. Sitoutuneen omaisuuden oikaisussa lähtökohtana on taseen vastaavaa-puoli. Datahub-toimintaan sitoutuneen pääoman oikaisussa puolestaan on lähtökohtana eriytetyn taseen vastattavaa-puoli. Sitoutuneen oikaistun pääoman erät ovat oikaistu oma pääoma, oikaistu korollinen vieras pääoma, oikaistu koroton vieras pääoma sekä tasaus-erä.

Oikaistussa taseessa omaksi pääomaksi katsotaan eriytetyn taseen mukainen oma pääoma. Oikaistussa taseessa omaksi pääomaksi katsotaan myös vapaaehtoiset varaukset ja muiden kuin sähköverkon hyödykkeidenpoistoero laskennallisella verovelalla vähennettynä. Oman pääoman oikaisussa otetaan huomioon myös konserniavustukset². Lisäksi oikaistussa taseessa omaan pääomaan lisätään tasaus-erä.

² Verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman oikaisussa omaan pääomaan palautetaan annetun konserniavustuksen määrä vähennettynä laskennallisen verovelan määrällä. Näin toimitaan riippumatta siitä, onko kyseessä annettu konserniavustus, joka tilinpäätöshetkellä on päätetty antaa ja joka on myös maksettu tai jota ei vielä ole maksettu. Annettu konserniavustus on voitonjaon luonteinen erä. Verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman oikaisussa saadun konserniavustuksen määrä vähennettynä laskennallisen verovelan määrällä vähennetään omasta pääomasta. Myös saatu konserniavustus on voitonjaon luonteinen erä. Saamiset eliminoidaan kohtuullisen tuoton laskennassa. Eliminoinnissa otetaan huomioon saatujen konserniavustusten määrä.

Eriytetyn taseen korollinen vieras pääoma otetaan sellaisenaan huomioon oikaisussa korollisessa vieraassa pääomassa. Kuitenkin korollisen konserniavustusvelan oman pääoman osuus eliminoidaan. Korollisen vieraan pääoman eriä ovat esimerkiksi eriytetyn taseen pitkäaikaisen vieraan pääomanpankki-, eläke- ja muut lainat sekä eriytetyn taseenlyhytaikaisen vieraan pääomanedellä mainittujen lainojen lyhennyserät. Verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman oikaisemisessa käsitellään mahdollisia pääomalainoja ja verkonhaltijan omistajilta otettuja muita korollisia lainoja korollisena vieraana pääomana.

Eriytetyn taseen koroton vieras pääoma otetaan sellaisenaan huomioon oikaisussa korottomassa vieraassa pääomassa. Näitä eriä ovat esimerkiksi ostovelat, siirtovelat ja muut lyhytaikaiset velat. Kuitenkin korottoman konserniavustusvelan oman pääoman osuus eliminoidaan. Eriytetyn taseen pakolliset varaukset käsitellään kokonaisuudessaan korottomana vieraana pääomana.

Oikaistun taseeseen sisältyvät valvontamenetelmissä pysyvät vastaavat ja myyntisaamiset. Laskettaessa verkkotoimintaan sitoutunutta oikaistua omaisuutta, eliminoidaan eriytetyn taseen rahoitusomaisuus. Eliminoitavaan rahoitusomaisuuteen luetaan eriytetyn taseen vastaavaa-puolen erät - lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset - rahoitusarvopaperit - rahat ja pankkisaamiset sekä näihin rinnastettavissa olevat erät. Laskettaessa verkkotoimintaan sitoutunutta oikaistua omaisuutta, käytetään vaihto-omaisuuden arvona eriytetyn taseen mukaista kirjanpitoarvoa.

Taulukko 1. Taseen vastaavaa-puolen oikaisun periaate

Eriytetty tase	Oikaistu tase
Pysyvät vastaavat	Pysyvät vastaavat
<i>Datahub-tietojärjestelmä</i>	<i>Datahub-tietojärjestelmä nykykäyttöarvossa</i>
<i>Liikearvo</i>	
<i>Sijoitukset</i>	
<i>Muut pysyvät vastaavat</i>	<i>Muut pysyvät vastaavat tasearvossa</i>
Vaihtuvat vastaavat	Vaihtuvat vastaavat
<i>Vaihto-omaisuus</i>	<i>Vaihto-omaisuus tasearvossa</i>
<i>Myyntisaamiset</i>	<i>Myyntisaamiset tasearvossa</i>
<i>Rahoitusomaisuus</i>	
Vastaavaa yhteensä	Oikaistun taseen loppusumma

Taulukko 2. Taseen vastattavaa-puolen oikaisun periaate

Vastattavaa	Oikaistu tase
Eriytetty tase	
Oma pääoma	Oma pääoma
<i>Oma pääoma</i>	<i>Oma pääoma tasearvossa</i>
<i>Pääomalainat</i>	<i>Annettujen konserniavustusten oman pääoman osuus</i>
	<i>Poistoeron ja verotusperusteisten varausten oman pääoman osuus</i>
	- <i>Saadut konserniavustukset</i>
	<i>Oikaistun taseen tasauserä</i>
Tilinpäätössiirtojen kertymä	
<i>Poistoero ja varaukset</i>	
Pakolliset varaukset	
<i>Verotusperusteiset varaukset</i>	
Vieras pääoma	Vieras pääoma
Korollinen	Korollinen
<i>Korolliset velat</i>	<i>Korolliset velat tasearvossa</i>
	<i>Pääomalainat tasearvossa</i>
	- <i>Annettujen (maksamattomien) konserniavustusten oman pääoman osuus</i>
Koroton	Koroton
<i>Korottomat velat</i>	<i>Korottomat velat tasearvossa</i>
	- <i>Annettujen (maksamattomien) konserniavustusten oman pääoman osuus</i>
	<i>Pakolliset varaukset tasearvossa</i>
	<i>Poistoeroon ja verotusperusteisiin varauksiin sisältyvä laskennallinen verovelka</i>
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Vastattavaa yhteensä	Oikaistun taseen loppusumma

6 Tuloslaskelman oikaisu

Toteutuneen oikaistun tuloksen laskennassa lähtökohtana on datahubtoiminnan tuloslaskelman mukainen liikevoitto (liiketappio), jota oikaistaan tuloksen korjauseurilla (toiminnan käynnistämisestä aiheutuneen tappion käsittely ja rahoitusomaisuuden kustannukset). Toteutuneen oikaistun tuloksen laskennassa vähennetään korjauseurien jälkeen vielä kannustimien vaikutus.

Datahubin toiminnan operatiivisista kustannuksista merkittävä osa aiheutuu järjestelmän lisenssi- ja ylläpitokuluista. Muut operatiiviset kustannukset aiheutuvat muun muassa henkilöstökuluista ja muista hallinnollisista kuluista. Operatiiviset kustannukset voidaan Gaian mukaan hyväksyä Datahubin toiminnan tässä vaiheessa sellaisenaan. Referenssitiedon saanti operatiivisten kustannusten tehokkaasta tasosta Datahubin toiminnan aloitusvaiheessa on vaikeaa. Pidemmällä aikavälillä on Gaian mukaan syytä harkita Datahubin valvontamenetelmissä operatiivisten kustannusten kasvun rajoittamista tai tehostamistavoitteen asettamista niille. Virasto seuraa kustannusten kehittymistä ja arvioi tehostamistavoitteen asettamista jatkossa.

Operatiivisiin kustannuksiin oikaistun tuloksen laskennassa kuuluvat materiaalit ja palvelut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut.

6.1 Toiminnan käynnistämisestä aiheutuneen tappion käsittely

Toiminnan käynnistämisestä on aiheutunut Fingrid Datahub Oy:lle tappiota tilikausilta ennen hinnoittelun valvonnan käynnistymistä. Kyseinen tappio sisältyy yhtiön omaan pääomaan edellisten tilikausien tappiossa. Gaia suosittaa selkeimpänä tapana sallia valvontamenetelmissä ensimmäisille 10 vuodelle käynnistyskustannuksille tasasuuruiset vuotuiset lisäpoistot. Tällöin kertyneitä käynnistyskustannuksia ei erikseen huomioida tuottopohjassa. Tämän menetelmäliitteen mukaisesti pääomalainat ja korolliset velat tasearvossaan ovat mukana oikaisuissa taseessa.

6.2 Käytettävyysskannustin

Datahub-järjestelmän ympäristö (tilat, laitteet) tulee olemaan korkean saavutettavuuden (käytettävyyden) ympäristö eli se on suunniteltu siten, että ympäristön osalta saavutettavuus on vähintään tasoa 99,9 % eli järjestelmän ympäristön aiheuttamia käyttökatkoja tulee tilastollisesti vuoden aikana korkeintaan noin 9 tuntia. Tämä käytettävyytaso on myös sovittu yhdessä toimialan markkinaosapuolten kautta Datahubin työryhmien kautta ja käytettävyytaso on ollut myös kommentoilla toimialalla. Myös järjestelmän ja

järjestelmäympäristöntietoturvan ja tietoliikenteen osalta tulee olla valmius tukea korkeaa saavutettavuutta.

Fingrid Datahub Oy:tä kannustetaan menetelmällä saavuttamaan vähintään toimialan kanssa yhteistyössä neuvoteltu käytettävyyden taso. Viraston tavoitteena on ohjata Fingrid Datahub Oy:tä myös kehittämään käytettävyyden laatua omaaloitteisesti toimialan edellyttämää vähimmäistasoa paremmaksi. Valvontamenetelmissä käytettävyyden saavuttamiseksi asetetaan kannustin, joka sallii suuremman tuoton käytettävyyden ylittäessä asetetun tavoitetason. Vastaavasti käytettävyyden alittaessa tavoitetason tuotto pienenee.

Käytettävyys määritetään odottamattomien keskeytysten yhteenlaskettujen keskeytysaikojen perusteella.

Datahub-järjestelmän etukäteen suunnitellut käyttökatkot eivät ole mukana vähentämässä järjestelmän käytettävyyttä. Datahub-järjestelmän käytettävyyteen ei myöskään voi vaikuttaa datahub-järjestelmän ja markkinaosapuolten toimimattomuus tai väärin toimiminen, jos toimimattomuus tai väärin toimiminen johtuu ainoastaan markkinaosapuolten järjestelmistä eikä datahub-järjestelmästä.

Toteutuneen oikaistun tuloksen laskennassa huomioon otettava käytettävyyskannustimen vaikutus voi olla enintään 3 % verkonhaltijan kyseisen vuoden kohtuullisesta tuotosta. Tämä koskee sekä käytettävyys parantumisesta saatavaa bonusta että käytettävyyden huonontumisesta aiheutuvaa sanktiota. Käytettävyyskannustimen laskennassa järjestelmän käytettävyydestason oletetaan olevan toimialan yhdessä sopima 99,9 %. Käytettävyydestason ollessa 99,9 % on kannustinvaikutus 0 % kohtuullisesta tuotosta. Kannustinvaikutus kasvaa käytettävyydestason noustessa ja käytettävyyden ollessa 100 % on kannustimesta laskettava bonus 3 % kyseisen vuoden kohtuullisesta tuotosta. Käytettävyyden laskiessa alle 99,9 %:n laskentaan tästä kannustimen mukainen sanktio. Käytettävyyden ollessa 99,8 % tai sen alle, on laskettava sanktio -3 % kyseisen vuoden kohtuullisesta tuotosta.

Käytettävyyskannustimen laskenta perustuu valvontatietoina ilmoitettaville odottamattomien keskeytysten yhteenlasketulle ajalle.

$$KÄYT_t = 1 - \frac{(KA_{odott,t})}{24 \times 365} * 100 \quad (1)$$

Kaavassa 1,

$KÄYT_t$ = Palvelun suhteellinen käytettävyys vuonna t

$KA_{odott,t}$ = Keskeytysaika odottamattomista keskeytyksistä h vuonna t

Käytettävyyteen liittyvässä laskennassa huomioidaan myös datahub-järjestelmän tukipäivystyksen palveluajat eli, jos datahub-järjestelmän häiriö tapahtuu tukipalveluaikojen ulkopuolella, niin käytettävyysslaskennassa on mukana tukipalvelun mukainen häiriöselvitysaika alkaa siitä ajanhetkestä, kun häiriöselvitys alkaa tukipalvelun mukaisesti. Esimerkiksi, jos häiriö tapahtuu viikonloppuna, niin käytettävyysslaskennassa on mukana aika, kun häiriötä aletaan selvittää maanantaina klo 7 alkaen.

6.3 Kehittämiskannustin

Datahubin palveluiden kehittämiseksi sähkömarkkinoilla käyttöönottovaiheen palvelujen ulkopuolelle asetetaan kehittämiskannustin. Esimerkiksi tiedonvaihtoon liittyvien menettelytapojen ja standardien kehittämiseksi, kysyntäjoukosta ja muihin lisäarvopalveluihin liittyvään toiminnan kehittämiseen sekä pienimuotoisen sähköntuotannon verkkoon pääsyn edellytyksiä lisääville kehitystoimenpiteille asetetaan valvontamenetelmissä kannustin. Kehittämiskannustimen kehittämismenoina hyväksytään erityisesti Älyverkkotyöryhmän loppuraportissa mainittuihin asiakaskeskeiseen markkinamallin käyttöönottoon ja kiinteistön sisäisten energiayhteisöjen mahdollistamiseen liittyvän toimenpiteet.

Kehittämiskannustimen vaikutus vähennetään toteutunutta oikaistua tulosta laskettaessa.

Kehittämiskannustimen vaikutus lasketaan siten, että kohtuullisina kehittämiskustannuksina käsitellään enintään 1 %:a vastaava osuus valvontajakson tuloslaskelmien datahubtoiminnan liikevaihtojen summasta.

Yksittäisenä vuotena hyväksyttävien kehittämiskustannusten määrä voi siis ylittää tai alittaa yhtä prosenttia vastaavan osuuden kyseisen vuoden verkkotoiminnan liikevaihdosta.

Hyväksyttävien kehittämiskustannusten on oltava kirjattuna datahubtoiminnan tuloslaskelmaan kuluksi. Aktivoituja kehittämiskustannuksia ei hyväksytä mukaan innovaatiokannustimen laskentaan. Virastolle on toimitettava selostus hankkeista, jotka ovat aiheuttaneet kehittämiskustannuksia.

6.4 Rahoitusomaisuuden kohtuullinen kustannus

Datahubtoiminnan harjoittaminen edellyttää tiettyä rahoitusomaisuutta. Sitä tarvitaan säännöllisten maksujen suorittamiseksi, koska maksusuoritukset tapahtuvat jossakin määrin eriaikaisesti kassaan maksujen kanssa. Lisäksi sitä tarvitaan ennalta arvaamattomiin menoihin varautumiseksi.

Tämän takia toteutuneen oikaistun tuloksen laskennassa otetaan huomioon datahubtoiminnan harjoittamisen turvaamiseksi välttämättömän rahoitusomaisuuden kohtuulliset kustannukset. Taseeseen kirjatusta rahoitusomaisuudesta otetaan huomioon:

- lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset – lukuun ottamatta myyntisaamisia
- rahoitusarvopaperit
- rahat ja pankkisaamiset sekä näihin rinnastettavissa olevat erät.

Toteutuneen oikaistun tuloksen laskennassa rahoitusomaisuudesta otetaan huomioon enintään määrä, joka vastaa 10 %:a datahubtoiminnan liikevaihdosta.

Rahoitusomaisuuden kohtuulliset kustannukset saadaan laskettua kertomalla rahoitusomaisuuden enimmäismäärä kohtuullisen tuottoasteen laskennassa käytettävällä sähkön kantaverkkotoiminnan vieraan pääoman kohtuullisella kustannuksella.

Toteutunutta oikaistua tulosta laskettaessa vähennetään näin saadut datahubtoiminnan harjoittamisen turvaamiseksi tarvittavan rahoitusomaisuuden kohtuulliset kustannukset.

6.5 Ali- ja ylijäämän tasoittaminen

Valvontajakson yli- tai alijäämän kompensoinnissa sovelletaan sitä valvontalain (590/2013) 14 §:n mukaista tasoitusaikaa, joka jakson alkaessa on voimassa.

Valvontajakson päätyttyä Energiavirasto laskee vahvistettuja menetelmiä ja toimitettuja valvontatietoja soveltaen valvontajakson eri vuosien toteutuneet oikaistut tulokset yhteen ja vähentää tästä summasta vastaavien vuosien kohtuullisten tuottojen summan. Lopputuloksena saadaan laskettua koko valvontajakson alijäämä tai ylijäämä.

Jos koko valvontajakson ajalta kertyneet toteutuneet oikaistut tulokset alittavat valvontajakson kohtuullisten tuottojen määrän, kertyy datahubtoiminnasta alijäämää. Jos puolestaan kertyneet toteutuneet oikaistut tulokset ylittävät kohtuullisten tuottojen määrän, kertyy datahubtoiminnasta ylijäämää.

Mikäli toteutunut oikaistu tulos on valvontajakson kuluessa ylittänyt kohtuullisen tuoton määrän vähintään viidellä prosentilla, on ylijäämästä maksettava korkoa. Korkona käytetään oman pääoman kohtuullisen kustannuksen keskiarvoa kyseisen valvontajakson vuosilta ja korkoseuraamus huomioidaan seuraavalle valvontajaksole siirtyvää ylijäämää laskettaessa.

Seuraavalle valvontajaksolle siirtyvä ali- tai ylijäämä tulee tasoittaa valvontalain 14 §:n mukaisen kompensointiin säädetyn ajanjakson aikana.